

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-06

Ärendenummer GSF-2025-01509

Handläggare

Amanda Andersson

E-post amanda.2.andersson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över promemorian Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

Grundskolenämnden översänder yttrandet, daterat 2025-05-06, till Utbildningsdepartementet som sitt yttrande.

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har översänt promemorian *Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet* (Ds 2025:9) till Göteborgs Stad och grundskolenämnden har fått det för direktbesvarande.

Förslaget innebär en revidering av nuvarande skrivning i 5 kapitel 4 d § skollagen (2010:800) i form av en obligatorisk bestämmelse om insamling av elevers mobiltelefoner under hela skoldagen. Rektor ska fortsatt ha möjlighet att besluta om insamling av annan elektronisk kommunikationsutrustning samt omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektor eller lärare föreslås kunna besluta om undantag gällande mobilförbud utifrån specifika skäl. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Förvaltningen är överlag positiva till förslaget om nationellt mobilförbud. Bedömningen är att det kan leda till positiva effekter på trygghet, studiero och det sociala samspelet mellan elever. Ansvaret för att införa ett mobilförbud kommer i praktiken till stor del att ligga hos rektor vid varje skolenhet. För att mobilförbudet ska kunna implementeras framgångsrikt krävs att flera förutsättningar finns på plats, så som säkerställd finansiering, utarbetande av tydliga rutiner gällande exempelvis undantag samt noggrann planering av schemaläggning och lärarnas arbetstid. Förvaltningen vill också understryka vikten av elevinflytande och dialog för att skapa legitimitet och välfungerande arbetssätt på skolorna.

Förvaltningen anser att det är nödvändigt att tydliggöra ansvarsfördelning mellan den nationella lagstiftaren och de enskilda rektorerna. Det behöver fastställas vilka ramar och skyldigheter som åläggs skolorna genom lagstiftning och vilka områden som faller inom rektors handlingsutrymme att utforma lokala lösningar för.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det framkommer i promemorian att förslaget kommer att medföra vissa kostnader för skolorna men att de ekonomiska konsekvenserna kommer att variera utifrån lokala förutsättningar och behov.

Kostnaderna bedöms i huvudsak utgöras av löpande kostnader för administration gällande in- och utlämning, engångskostnader för inköp av mobil- och säkerhetsskåp samt tillgängliggörande av lämpliga förvaringsutrymmen. I promemorian görs en grov uppskattning att förslaget bedöms kräva ett engångsbelopp om totalt cirka 15 miljoner kronor avseende inköp av mobil/säkerhetsskåp samt ökade löpande personalkostnader om totalt cirka 100 miljoner kronor årligen. Det är kostnader som behöver tillföras kommunerna enligt den kommunala finansieringsprincipen. För grundskolenämnden skulle en kompensation för mobilsåk utifrån promemorians beräkning motsvara cirka 700–800 000 kr. På marknaden finns det i dagsläget enklare mobilförvaring för ett par hundralappar samt låsbara säkerhetsskåp för cirka 3 000–10 000 kr.

Enligt förslaget blir skolan ansvarig för de mobiltelefoner som samlas in och därmed ersättningskyldig om en mobiltelefon skadas eller tappas bort. Det kan innebära att skolor kan drabbas av stora kostnader till följd av det värdeansvar som förslaget innebär. Försäkringar kan, om skadeståndsrenden ökar i antal, behöva ses över i syfte att minimera att skolans ekonomiska medel finansierar skadestånd och i stället säkrar undervisningens kvalitet och elevernas målpuppfyllelse.

I promemorian hänvisas till att några rektorer på större högstadieskolor uppskattat att de behöver avsätta en heltidsresurs för att kunna administrera in- och utlämningen av elevernas mobiltelefoner. Det finns i dagsläget ingen överblick gällande vilka av grundskoleförvaltningens skolenheter som redan idag har ett lokalt mobilförbud. Grundskoleförvaltningen instämmer i att förslaget kommer att påverka skolor olika beroende på hur arbetet ser ut idag och kan konstatera att det krävs viss administration vid insamling och utlämnande av mobiltelefoner på de skolor som har mobilförbud.

I samtal med en lärare vid en av grundskoleförvaltningens skolor som redan infört mobilförbud under hela skoldagen, underströks behovet av noggrann planering från rektors sida gällande schemaläggning och arbetstid i samband med mobilinsamlingen. Det finns komplexa situationer att hantera, exempelvis vid idrottslektioner i slutet eller början av dagen, praktisk-estetiska ämnen vid dagens start eller slut, blandade grupper i språkundervisning samt under utflykter och vid vikarie under första eller sista lektionen. Dessa aspekter kan påverka lärarnas arbetsbelastning och scheman.

Förvaltningen bedömer att de ekonomiska konsekvenserna sannolikt är mer omfattande än vad som beskrivits i promemorian. De beräkningar som presenteras är översiktliga. Det finns flera praktiska aspekter som kan bli kostnadsdrivande vid implementering av mobilförbud under hela skoldagen. Exempelvis inköp av digitala klockor för att elever ska komma i tid till lektionerna, inköp av miniräknare och anskaffning av kortläsare till skolkafetrior till följd av att Swish som betalmetod inte längre är praktiskt genomförbart.

Förvaltningen anser att det är av stor vikt att det inför ett införande av ett nationellt mobilförbud genomförs realistiska uträkningar av kostnaderna för skolenheterna. Detta i syfte att säkerställa att finansiering och därmed förutsättningar att genomföra förslaget ges för att undvika att resurser tas från kärnuppdraget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barnkonvention är sedan den 1 januari 2020 svensk lag. I barnkonventionen finns bland annat bestämmelser om att alla barn är lika mycket värda och ingen får diskrimineras (artikel 2), att barns bästa ska alltid beaktas i första hand vid beslut som rör barn (artikel 3), att barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet (artikel 12) samt att barn har rätt till utbildning och att skolan ska hjälpa barnet att utvecklas (artiklarna 28 och 29).

Förvaltningen anser att vid införande av ett nationellt mobilförbud under hela skoldagen kommer involvering och dialog med eleverna avseende genomförandet bli en viktig del för ett legitimt och framgångsrikt arbetssätt.

Bedömning av barnets bästa

Elever som ingår i elevråd på tre av förvaltningens högstadieskolor har getts möjlighet att ge sin syn på förslaget om ett nationellt mobilförbud under hela skoldagen. Samtliga tre skolor har idag mobilförbud. En skola har sitt förbud utformat så som förespråkas i promemorian, det vill säga insamling av mobiltelefonerna vid skoldagens början och återlämnande senast vid skoldagens slut. De övriga två skolorna tillämpar mobilfria lektioner i sina förbud.

Eleverna ser unisont möjligheter att utvecklas i sitt sociala samspel med andra om skoldagen blir helt mobilfri. På de skolor där eleverna idag får ha sina mobiler på rasterna lyfts en oro för de elever som idag helt underhåller sina sociala relationer genom sin mobiltelefon. Eleverna lyfter även en oro för att deras privata användande av skoldatorerna kan eskalera när de fräntas sina mobiltelefoner under skoldagen.

På skolan där mobilförbud tillämpas under hela skoldagen går det att se att mobilförbudet har satt stopp för den ofrivilliga filmning med mobiltelefonen som tidigare förekom. Filmningen var en källa till kränkande behandling på exempelvis olika sociala medier. På skolorna där eleverna får ha sina mobiltelefoner på rasterna uppger eleverna att kränkande behandling kommer att ta sig andra uttryck under skoldagen, exempelvis finns det risk för fler fysiska kränkningar. Detta menar man behöver förebyggas med extra personal under raster och fler möjligheter till aktiviteter. Vid ett införande av ett nationellt mobilförbud kan undantagsbestämmelsen ligga till grund för ökande konflikter mellan eleverna. Källan till ökande konflikter, är enligt eleverna, om det råder oklarheter gällande vad som ligger bakom ett beslut om att en enskild elev ska få använda sin mobiltelefon under skoldagen inom ramen för extra anpassning, särskilt stöd eller av andra särskilda skäl.

Eleverna lyfter även ett behov av framtagande av substitut till mobiltelefonerna vid ett nationellt förbud. Bland annat behöver eleverna i skolans lokaler tillgång till klockor, helst digitala, och aktuella scheman för dagen. Vissa verktyg exempelvis miniräknare, kan behöva införskaffas i de skolor där eleverna innan nationellt mobilförbud har använt sig av miniräknaren i sin privata mobiltelefon.

Samverkan

Information och dialog i särskild samverkansgrupp (SSG) organisation och budget, den 5 maj 2025.

Information på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 10 juni 2025.

Bilagor

1. Yttrande över betänkandet Ds 2025:9 - Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet
2. Remiss från Utbildningsdepartementet, [Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet \(länk\)](#), DS 2025:9, daterad 2025-03-13

Ärendet

Utbildningsdepartementet har översänt promemorian *Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet* (Ds 2025:9) till Göteborgs Stad och grundskolenämnden har fått det för direktbesvarande.

Remissvaret ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 1 juli 2025.

Beskrivning av ärendet

Uttredarens huvuduppdrag har varit att ta fram ett förslag till en reglering som innebär att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början när det gäller de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet. En utgångspunkt i uppdraget har varit att det ska vara möjligt att besluta om undantag om det finns särskilda skäl.

Avsikten med att samla in mobiltelefoner under hela skoldagen är att mobilfri grundskola ska bli norm. Åtgärden ska fungera förebyggande för att främja elevers utveckling och lärande och skapa bättre förutsättningar för eleverna att nå kunskapsmålen. Ytterligare syften med förslaget är att främja det sociala samspelet mellan elever samt ökad trygghet och studiero som skapar förutsättningar för lärare att ägna tid åt undervisningsuppdraget och förbättrad lärmiljö i skolan. Nedan beskrivs sammanfattning av förslagen från Utbildningsdepartementet.

5.5.1 Ett nationellt mobilförbud och bestämmelsens placering i skollagen

Förslag: Ett nationellt mobilförbud ska införas genom en revidering av den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 4 d § skollagen.

5.5.2 Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet

Förslag: Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna, förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan, samt fritidshemmet.

5.5.3 Endast elevers mobiltelefoner ska omfattas av ett nationellt mobilförbud

Förslag: Utöver vad som anges i 5 kap. 4 b § skollagen, ska elevers mobiltelefoner samlas in vid varje dags början. Mobiltelefonerna ska återlämnas senast vid skoldagens slut.

Rektor får besluta att även annan elektronisk kommunikationsutrustning än elevers mobiltelefoner ska samlas in vid varje skoldags början och återlämnas senast vid skoldagens slut. Rektors beslut får avse högst ett år i taget.

Bedömning: I övrigt saknas behov av att förtydliga det befintliga regelverket när det gäller vilken utrustning som avses.

5.5.4 Undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever

Förslag: Rektor eller lärare ska få göra undantag från insamling för sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som avses i 5 kap. 4 a § skollagen, eller för en enskild elev om det finns särskilda skäl.

5.5.5 Skolans ansvar för omhändertagna mobiltelefoner

Bedömning: Det framgår av allmänna rättsprinciper att skolan ansvarar för elevers mobiltelefoner och andra digitala enheter som skolan omhändertar i förebyggande syfte.

5.5.6 Rektors ansvar att besluta om skriftliga rutiner och förslagets förhållande till skol-/ordningsreglerna

Bedömning: Det framgår av nuvarande 5 kap. 4 e § skollagen att rektorn ansvarar för att besluta om skriftliga rutiner för omhändertagande i förebyggande syfte av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning. Någon ytterligare förtydligande reglering bedöms inte nödvändig. De skriftliga rutinerna hanteras med fördel inom ramen för arbetet med skolans skol-/ordningsregler, i syfte att förankra rutinerna hos personal, elever och vårdnadshavare.

5.5.7 Möjligheterna till omhändertagande av mobiltelefoner i reaktivt syfte bör inte utökas

Bedömning: Det saknas behov av att föreslå ytterligare eller förtydligade möjligheter till omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning i reaktivt syfte, i de fall en elev inte följer bestämmelserna om insamling. Nuvarande regelverk på området, jämte de förtydliganden i skollagen som föreslås i betänkandet *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan*, SOU 2025:08, är tillräckligt tydligt samt såväl ändamålsenligt som proportionerligt.

5.5.8 Avvägningar avseende integritetsaspekter

Bedömning: Utredarens förslag om ett nationellt mobilförbud utgör inte något intrång i elevers personliga integritet.

5.5.9 Förslaget är förenligt med grundläggande fri- och rättigheter samt skolans uppdrag om digital kompetens

Bedömning: Utredarens förslag om ett nationellt mobilförbud är förenligt med de grundläggande fri- och rättigheterna samt skolans uppdrag att ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens.

Förslaget föreslås att träda i kraft den 1 juli 2026.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning och övergripande synpunkter framgår av förslag till yttrande.

Protokollsutdrag skickas till

u.remissvar@regeringskansliet.se och u.s.remissvar@regeringskansliet.se (diarienummer U2025/00797)

Maria Andersson

Helena Sjöberg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Planering och utveckling